

En arbetsförmedling bör regelbundet förvissa sig om att de grundläggande uppgifterna i arbetsförmedlingsregistret är korrekta

Anmälan

AA inkom den 25 juni 1998 till JO med en anmälan (dnr 2472-1998) mot arbetsförmedlingen i Solna, en enhet inom Länsarbetsnämnden i Stockholms län. AA klagade på att ett antal felaktiga uppgifter förekom rörande henne i arbetsförmedlingens register i systemet AF-90. Hon ansåg uppgifterna vara ärekränkande och dessutom utgöra hinder för henne som arbetssökande.

Felaktigheterna var enligt AA följande.

1. I registret har antecknats att hon erhållit information om arbetsförmedlingssystemet AF-90. Så är inte fallet.
2. En anteckning finns att hennes namn och adress inte får lämnas ut till arbetsgivare. Hon har inte begärt något sådant eller ens tillfrågats om detta.
3. En kod för psykiskt handikapp har angetts. Hon har aldrig haft sådana problem och någon dylik kodning har inte diskuterats.
4. I registret står att hennes medborgarskap är "Östeuropeiskt inkl Ryskt", trots att hon erhöll svenskt medborgarskap år 1984 och omedelbart informerade arbetsförmedlingen om detta.
5. I registret har antecknats att hon saknar körkort, trots att hon innehar såväl körkort från hemlandet som svenskt körkort.

AA begärde i sin anmälan en utredning om vem som antecknat dessa felaktigheter samt en rättelse av uppgifterna. Hon krävde vidare skadestånd för ärekränkning samt för den skada som de felaktiga uppgifterna orsakat henne.

Utredning

Yttrande och utredning infordrades från Länsarbetsnämnden i Stockholms län.

Länsarbetsnämnden anförde i sitt remissvar bl.a. följande.

Arbetsförmedlingens i Solna chef, BB, har till länsarbetsnämnden bland annat anfört att uppgifterna om handikappkod antagligen har tillkommit i samband med en inskrivning på AMI. Det finns inga exakta uppgifter om när detta skedde och det finns inget dokumenterat samtycke till noteringen, vilket krävs enligt lagen (1994:459) om arbetsförmedlingsregister. Avseende övriga uppgifter anför BB att de har funnits i många år och att uppgifterna kan ha tillkommit vid två förmedlingar, Arbetsförmedlingen City eller Arbetsförmedlingen Solna. Vidare anför BB att förmedlingen bör informera sig om eventuella förändringar men att det också ligger i den sökandes intresse att informera förmedlingen om förändringar angående bland annat medborgarskap och körkort. BB har slutligen anfört att uppgifterna om körkort och medborgarskap korrigerats samt att handikappkoden tagits bort den 5 augusti 1998 på AA:s begäran.

LÄNSARBETSNÄMNDENS BEDÖMNING

Avseende uppgifterna under punkt 1 kan länsarbetsnämnden konstatera att information borde ha lämnats vid den tidpunkt då uppgifterna om AA lades in i AF90. Om tillfredsställande information verkligen lämnades vid detta tillfälle är naturligtvis svårt att uttala sig om i dag.

Uppgiften under punkt 2 kan ha tillkommit vid inregistreringen i AF90, men kan också ha tillkommit vid ett annat tillfälle. Det är beklagligt om den är felaktig.

Anteckningen om psykiskt arbetshandikapp (punkt 3), är anmärkningsvärd.

Länsarbetsnämnden nödgas konstatera att det inte finns något dokumenterat samtycke i akten och heller inga anteckningar som visar när och hur uppgiften har tillkommit. Möjligen kan uppgiften ha tillkommit i samband med en kartläggning vid AMI under 1991 (arbetshandikapp är, och var, en förutsättning för att kunna komma i fråga för en utredning hos AMI). Enligt föreskrifterna till det tillståndsbaserade system som gällde innan lagens tillkomst, skulle en dylik handikappkodning grundas på något objektivt underlag, exempelvis ett läkarintyg. Något sådant har inte kunnat återfinnas i akten. Om uppgiften förts in i AF90 efter lagens tillkomst borde naturligtvis AA:s samtycke ha utverkats och dokumenterats, i enlighet med lagen om arbetsförmedlingsregister. Länsarbetsnämnden noterar att Arbetsförmedlingen i Solna har tagit bort handikappkoden, men arbetsförmedlingen uppmanas av länsarbetsnämnden att ändra noteringen ”arbetshandikappkod 6 borttagen” till ”arbetshandikappkod borttagen”.

Länsarbetsnämnden kan konstatera att uppgifterna under punkt 4 och 5 kan ha funnits i AF90 under flera år. Av självinskrivningsdelen på en inskrivningsblankett i akten från tidigt åttiotal framgår att AA själv uppgivit att hon har (svenskt) körkort. På denna blankett finns även en uppgift om att AA blev svensk medborgare hösten 1984. Uppgifter om körkort och medborgarskap kan givetvis vara av stor betydelse för en arbetssökande. Detta kan även gälla uppgift om exempelvis presentationsform (punkt 2). Länsarbetsnämnden anser att det ankommer på arbetsförmedlingen att tillsammans med den arbetssökande regelbundet gå i genom och uppdatera vissa grundläggande viktiga uppgifter, för att försäkra sig om att inga förändringar skett. Mot bakgrund av att AA varit inskriven på arbetsförmedlingen så många år, är det enligt länsarbetsnämndens mening allvarligt att så inte förefaller ha skett. Länsarbetsnämnden får överväga om det finns anledning att på något sätt se över kontrollen av att grunduppgifterna rörande arbetssökande med långa inskrivningstider är korrekta.

Länsarbetsnämnden gjorde därefter i en senare skrivelse följande rättelse.

Länsarbetsnämnden har i sitt yttrande – – – skrivit att ”(arbetshandikapp är, och var, en förutsättning för att kunna komma i fråga för en utredning hos AMI)”. Så är inte fallet. Även personer utan handikapp, exempelvis långtidsarbetslösa personer, kan erbjudas plats vid AMI. Då antalet platser är begränsat har däremot personer med arbetshandikapp vanligtvis prioriterats.

I beslut den 25 november 1999 anförde stf. JO Ekberg bl.a. följande.

Enligt lagen (1994:459) om arbetsförmedlingsregister får varje arbetsförmedling och arbetsmarknadsinstitut hos en länsarbetsnämnd för sitt verksamhetsområde föra arbetsgivar- och arbetssökanderegister för bl.a. handläggning av ärenden som rör platsförmedling och arbetsförberedande åtgärder i form av vägledning, utbildning och yrkesinriktad rehabilitering. För en arbetssökande får i registret antecknas ett antal uppgifter som kod för medborgarskap, körkortsinnehav, tidpunkter och händelser vid kontakt med arbetsförmedlingen eller arbetsmarknadsinstitutet, beslut om arbetsmarknadspolitiska åtgärder m.m.

En kod för arbetshandikapp får registreras, men endast med den arbetssökandes skriftliga samtycke. Före den 1 juli 1994 – dvs. före tillkomsten av lagen om arbetsförmedlingsregister – gällde att uppgift om arbetshandikapp fick registreras efter tillstånd av Datainspektionen och med stöd av skriftlig dokumentation, framför allt läkarutlåtanden.

Utredningen ger inte ett klart svar på frågan om AA erhållit information om registret och vilken presentationsform som överenskommits. Emellertid framgår att i vart fall uppgifter om AA:s medborgarskap och innehav av körkort varit felaktiga i registret. Därtill kommer att en anteckning om handikappkod lagts in utan vare sig stöd av skriftlig dokumentation eller med AA:s skriftliga samtycke. Vid vilken tidpunkt dessa noteringar tillkommit har inte kunnat utredas.

Det ligger i sakens natur att anteckningar om en arbetssökande i arbetsförmedlingens register skall vara korrekta. Som länsarbetsnämnden påpekar kan dylika uppgifter i registret vara av stor betydelse för en arbetssökande och anteckningar måste därför göras med stor noggrannhet. Länsarbetsnämnden har i remissvaret förklarat att det ankommer på arbetsförmedlingen att tillsammans med den arbetssökande regelbundet gå igenom och uppdatera vissa grundläggande viktiga uppgifter i registret för att försäkra sig om att inga förändringar skett. Jag delar helt denna uppfattning. Att det förekommer ett antal felaktigheter i förevarande ärende inger i sig betänkligheter. Dessa förstärks i brist på nöjaktiga förklaringar till hur felaktigheterna har uppkommit. Jag välkomnar därför att länsarbetsnämnden – som uppges i yttrandet – överväger åtgärder för att säkerställa att registren innehåller korrekta uppgifter.

Jag vill framhålla att jag ser särskilt allvarligt på att en kod för arbetshandikapp antecknats utan att något stöd föreligger och utan att de regler som gäller i dylika situationer har iakttagits. Då det inte kunnat fastställas vem som infört koden, går jag emellertid inte vidare i saken.